

ZAKLJUČCI

Kao rezultat parazitološkog proučavanja 17 vrsta (91 egzemplar) riba iz Skadarskoga jezera (uključujući pritoku Orahovšticu) i iz Crnog jezera na Durmitoru dobijeno je ukupno 36 vrsta *Polyonchionea* od kojih 25 pripadaju rodu *Dactylogyrus* Diesing, 1850 i 11 rodu *Gyrodactylus* Nordmann, 1832.

U okviru sistematske kategorije podvrste, *Alburnus albidus arborella*, predstavlja novog domaćina za *Dactylogyrus alatus*, *D. fraternus*, *D. minor* i *D. parvus*, *Leuciscus sephalus albus* pojavljuje se kao novi domaćin za *D. folkmanovae*, *D. prostrae*, *D. vistulae* i *Gyrodactylus scardinii* i *Scardinius erythrophthalmus scardafa* novi domaćin za *D. difformis*, *D. difformoides*, *D. nasalis* i *G. scardinii*.

U okviru sistematske kategorije vrste kao novi domaćin za *D. dirigerus*, *D. elegantis*, *D. ergensi* i *D. chondrostomi* utvrđen je *Chondrostoma kneri*, za *D. vistulae* i *G. gracilihamatus* *Alburnoides bipunctatus* i za *G. prostrae* *Pachychilon pictum*. Nalaženje *G. laevis* na *Chondrostoma kneri* može se uzeti za sad kao slučajno.

Veoma je interesantno da svi paraziti novih domaćina ne pokazuju bilo kakva odstupanja od njihovih ranije ustanovljenih morfoloških i mjernih varijabilnosti. Ista pojava se zapaža i kod parazita dobijenih sa tipičnih domaćina — kod *D. anchoratus*, *D. bicornis*, *D. extensus*, *G. medius*, *G. laevis*, *G. macronychus*, *G. pannonicus* i *G. phoxini*. Izuzetak čini (malim pomijeranjem gornje granice mjerne promjenljivosti) samo *D. borealis* i *G. aplyae*.

U svojstvu species nova nađeno je ukupno 8 vrsta: *Dactylogyrus erhardovae* n. sp., *D. ivanovići* n. sp., *D. martinovići* n. sp., *D. petkovići* n. sp., *D. rosickyi* n. sp. *D. rysavyi* n. sp. *D. sekulovići* n. sp. i *Gyrodactylus stankovići* n. sp.

Sa stanovišta uzajamnog odnosa morfoloških grupa parazita jednog istog roda i odgovarajućih vrsta ili sistematskih grupa njihovih domaćina prije svega zaslužuje pažnju nalaženje nekih novo opisanih vrsta roda *Dactylogyrus* sa škrge *Pachychilon pictum*. Gotovo slična građa kopulativnog organa *D. ivanovići* n. sp. i *D. auriculatus* svjedoče ne samo o bliskom filogenetskom odnosu ta dva parazita već i o cjelishodnosti detaljnijeg proučavanja uzajamnog odnosa *Pachychilon pictum* i *Abramis brama*. Kao rezultat analogne građe kopulativnog organa *D. sekulovići* n. sp. i *D. cornu* ili *D. rosickyi* n. sp. i *D. nanus* (koji pretstavljaju morfološku grupu nekoliko vrsta) u tom smislu bi takođe trebalo proučiti međusobni odnos između *P. pictum* na jednoj strani i *Vimba vimba*, *Rutilus rutilus* i *Leuciscus cephalus* na drugoj strani.

Pored gore navedenog treba dodati da su kod većine pronađenih vrsta parazita naši podaci proširili saznanja o njihovom prostiranju.